

χαλώ

χαλώ κ. **χαλυνώ** κ. **χαλάω**, ρ. [<αρχ. χαλῶ], χαλώ. **1.** αλλάζω χαρακτήρα προς το χειρότερο: «απ' τη μέρα που πέθανε ο πατέρας του, χάλασε πολύ αυτό το παιδί || έμπλεξε με κάτι αλήτες και χάλασε το παλικάρι». **2.** κακομαθαίνω κάποιον: «έκανε πάντα στο γιο του όλα τα χατίρια και τον χάλασε». **3.** καταστρέφω: «μέσα σ' ένα μήνα χάλασε δυο ζευγάρια παπούτσια || ο σεισμός χάλασε το σπίτι μας». **4.** προξενώ βλάβη στη λειτουργία ενός μηχανισμού: «θέλησα να διορθώσω το ηλεκτρικό σίδερο, γιατί το χάλασε η γυναίκα μου». **5.** σκοτώνω, φονεύω: «χάλασαν πολλούς εχθρούς τα παλικάρια μας». **6.** διακορεύω, διαφθείρω, ξεπαρθενεύω: «βρήκε αθώο κορίτσι, το παρέσυρε στη γκαρσονιέρα του και το χάλασε ο αλήτης». **7.** ανταλλάσσω χαρτονόμισμα με άλλα μικρότερα ίσης συνολικής αξίας, κάνω λιανά, κάνω ψιλά: «έχεις να μου χαλάσεις ένα εκατόευρω;». **8.** ξοδεύω, σπαταλώ: «χάλασε όλη του την περιουσία στα γλέντια και τις διασκεδάσεις». (Λαϊκό τραγούδι: για σένα ό,τι είχα και δεν είχα, το **χάλασα**, κορίτσι μου τρελό, κι αν πάντα σου ζηγιόμουνα στην τρίχα, κουκούτσι εσύ δεν έβαλες μυαλό). **9.** (για τροφές) αλλοιώνομαι: «το φαγητό είναι για πέταμα, γιατί το ξέχασε έξω απ' το ψυγείο και χάλασε». (Ακολουθούν 62 φρ.).

- για να μη χαλάσει η προξενιά ή για να μη χαλάσει το προξενιό, βλ. λ. [προξενιά](#).
- δε χάλασε δα ο κόσμος ή δε χάλασε κι ο κόσμος, βλ. λ. [κόσμος](#).
- δε χαλώ τη ζαχαρένια μου, βλ. λ. [ζαχαρένια](#).
- δε χαλώ το συκώτι μου, βλ. λ. συκώτι.
- δε χαλώ χατίρι, βλ. λ. [χατίρι](#).
- εγώ σ' έχτισα φούρνε μου, εγώ θα σε χαλάσω, βλ. λ. φούρνος.
- εδώ θα τα χαλάσουμε, βλ. λ. [εδώ](#).
- εδώ θα τα χαλάσουμε; βλ. λ. [εδώ](#).
- ζευγαρώνει ο Θεός δυο κακούς, κι έτσι χαλάει μαζί δυο σπίτια, βλ. λ. σπίτι.
- θα σου χαλάσω τη μόστρα, βλ. λ. [μόστρα](#).
- καλό παιδί, αλλά χάλασε στη γέννα, βλ. λ. [γέννα](#).
- μας τα χαλάς ή μου το χαλάς, με απογοητεύεις, με στενοχωρείς: «μέχρι εδώ ήσουν μια χαρά, όμως τώρα μας τα χαλάς». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.
- μας τα χάλασε ο καιρός, βλ. λ. [καιρός](#).
- με χαλάει (κάποιος ή κάτι), **α.** μου προκαλεί ψυχική δυσφορία, στενοχώρια: «δεν ξέρεις πώς με χαλάει, κάθε φορά που βλέπω τον ξεπεσμό αυτού του ανθρώπου!». (Λαϊκό τραγούδι: **με χαλάει** που τις νύχτες κάποιος άλλος σε φιλάει και στα μέρη που σε πήγαινα εγώ κι αυτός σε πάει). **β.** επιδρά κάποιος ή κάτι αρνητικά στο κέφι μου, στη διάθεσή μου, με ρίχνει ψυχολογικά: «αν έρθει ο τάδε, εγώ δεν έρχομαι, γιατί με χαλάει αυτός ο άνθρωπος || πολύ με χαλάει αυτό το τραγούδι με τους χωρισμούς και τους θανάτους». **γ.** (για τροφές, για ποτά) μου δημιουργεί στομαχικά προβλήματα, στομαχικές διαταραχές: «μ' αρέσει η φασουλάδα, αλλά δεν την τρώω, γιατί με χαλάει || δεν μπορώ να πιω βότκα, γιατί με το πρώτο ποτήρι με χαλάει».
- μη μου τη χαλάς, μη καταστρέφεις το κέφι μου, το γλέντι μου, την καλή ψυχική μου διάθεση. (Λαϊκό τραγούδι: **μη μου τη χαλάς** τη νύχτα, μη μου τη χαλάς, πέσε δίπλα και κοιμήσου και μη μου μιλάς).
- μη μου χαλάς τα γούστα (μου), βλ. λ. [γούστο](#).

- μη μου χαλάς τα γούστα σου, βλ. λ. [γούστο](#).
- μη μου χαλάς τα κέφια (μου), βλ. λ. [κέφι](#).
- μη μου χαλάς τα κέφια σου, βλ. λ. [κέφι](#).
- μου το χαλάς; (για χαρτονομίσματα) ανταλλάσσεις αυτό το χαρτονόμισμα με άλλα μικρότερης ίσης συνολικής αξίας, μου κάνεις αυτό το χαρτονόμισμα λιανά, ψιλά(;)·
- ο διάβολος δε χαλάει τη φωλιά του, βλ. λ. [διάβολος](#).
- ο κόσμος (όλος) να χαλάσει, βλ. λ. [κόσμος](#).
- οι πολλοί μάγειροι χαλούν τη σούπα, βλ. λ. [σούπα](#).
- όταν θέλει να χαλάσει ο Θεός τον μέρμηγκα, του βάζει φτερά και πετάει, βλ. λ. [μυρμήγκι](#).
- τα νηστικά σκυλιά φούρνους χαλάνε, βλ. λ. [σκυλί](#).
- τα σύκα είναι μαλακά, μα χαλούν τα δόντια, βλ. λ. [δόντι](#).
- τα χαλάσαμε, διακόψαμε, διακόψαμε, διαλύσαμε το φιλικό ή τον ερωτικό μας δεσμό: «έχω πολύ καιρό να δω την τάδε, γιατί τα χαλάσαμε»·
- τα χαλώ ή τα χαλάμε (ενν. τα λεφτά, τα χρήματα), τα ξοδεύω, τα σπαταλώ: «όταν τα 'χω, τα χαλώ || αφού τα 'χουμε, γιατί να μην τα χαλάμε;». (Λαϊκό τραγούδι: όταν στα μπουζούκια πάμε, τα 'χουμε και **τα χαλάμε**). Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·
- τη χάλασα, (για παρθένες) τη διακόρευσα, την ξεπαρθένεψα: «δεν είσαι καλά που θα την παντρευτώ, επειδή τη χάλασα! Πάνε εκείνες οι εποχές, αγόρι μου»·
- το αψύ το ξίδι το αγγειό του χαλάει, βλ. λ. [ξίδι](#).
- το πολύ ταμάχι, χαλάει το στομάχι, βλ. λ. [ταμάχι](#).
- τον αράπη κι αν τον πλένεις, το σαπούνι σου χαλάς ή τον αράπη σαν τον πλένεις, το σαπούνι σου χαλάς, βλ. λ. αράπης·
- του τη χαλώ (ενν. την καρδιά), τον κακοκαρδίζω: «έλα, μη του τη χαλάς τώρα και πες του να 'ρθει κι αυτός μαζί μας!»·
- του χάλασα τα μούτρα, βλ. λ. μούτρο·
- του χάλασα τη μούρη, βλ. λ. μούρη·
- του χαλώ τη βιτρίνα, βλ. λ. βιτρίνα·
- του χαλώ την πρόσοψη, βλ. λ. πρόσοψη·
- του χαλώ το χατίρι, βλ. λ. [χατίρι](#).
- χαλάει κόσμο, βλ. λ. [κόσμος](#).
- χαλάει ο κόσμος, βλ. λ. [κόσμος](#).

- χάλασα το στομάχι μου, βλ. λ. στομάχι·
- χάλασα τον κόσμο, βλ. λ. [κόσμος](#)·
- χαλάσαμε κολεγιά, βλ. λ. [κολεγιά](#)·
- χαλάσαμε τις καρδιές μας, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- χάλασε η δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#)·
- χάλασε η καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- χάλασε ο Θεός τον κόσμο, βλ. λ. Θεός·
- χάλασε ο κόσμος, βλ. λ. [κόσμος](#)·
- χάλασε στη γέννα, βλ. λ. [γέννα](#)·
- χάλασε το στομάχι μου, βλ. λ. στομάχι·
- χαλώ κόσμο, βλ. λ. [κόσμος](#)·
- χαλώ τα λεφτά μου, βλ. λ. λεφτά·
- χαλώ τα λεφτά μου με..., βλ. λ. λεφτά·
- χαλώ τη δουλειά μου, βλ. λ. [δουλειά](#)·
- χαλώ τη ζαχαρένια μου, βλ. λ. [ζαχαρένια](#)·
- χαλώ τη ζωή μου, βλ. λ. ζωή·
- χαλώ τη νηστεία, βλ. λ. νηστεία·
- χαλώ την καρδιά μου, βλ. λ. [καρδιά](#)·
- χαλώ την πιάτσα, βλ. λ. πιάτσα·
- χαλώ το σπίτι μου, βλ. λ. σπίτι·
- χαλώ τον κόσμο, βλ. λ. [κόσμος](#)·
- ψόφησε το μουλάρι μας, χάλασε η κολεγιά μας, βλ. λ. [μουλάρι](#)·